

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 22 sierpnia 2018 r.

III.7060.456.2018.ST

Pan Zbigniew Ziobro

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga wskazująca na brak w systemie prawnym skutecznego środka prawnego służącego zwalczaniu bezczynności organu rentowego w przekazaniu do sądu odwołania od jego decyzji.

Z art. 477⁹ § 1 k. p. c. wynika, że odwołania od decyzji organów rentowych lub orzeczeń wojewódzkich zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wnosi się na piśmie do organu lub zespołu, który wydał decyzję lub orzeczenie, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ lub zespół, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji lub orzeczenia. Organ rentowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności na podstawie art. 477⁹ § 2 k. p. c. przekazuje niezwłocznie odwołanie wraz z aktami sprawy do sądu. Organ ten lub zespół, jeżeli uzna odwołanie w całości za słuszne, może zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję lub orzeczenie. W tym przypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu. Z kolei zgodnie z art. 83 ust. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), jeżeli odwołanie nie zostało w całości lub w części uwzględnione, Zakład przekazuje

niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia wniesienia odwołania, sprawę do sądu wraz z uzasadnieniem.

W świetle powołanych przepisów w razie nieuwzględnienia w całości lub części odwołania, organ rentowy powinien przekazać je do sądu nie później niż w terminie 30 dni od dnia jego wniesienia. Po upływie tego terminu organ rentowy pozostaje w zwłoce. Jednak obowiązujące przepisy prawa nie zawierają skutecznych środków prawnych, pozwalających stronie postępowania zwalczać ową zwłokę organu rentowego.

W tym miejscu trzeba wskazać, że w orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że skoro odwołanie pełni rolę pozwu, to datą wszczęcia postępowania sądowego jest dzień wniesienia odwołania do organu rentowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 202/07, OSNP z 2009 r., Nr 3-4, poz. 50). Jednakże tak określony moment wszczęcia postępowania sądowego nie oznacza, że strona, która spotkała się z beczynnością organu rentowego polegającą na nieprzekazaniu jej odwołania do sądu, ma możliwość skutecznego zaskarżenia tej beczynności. W szczególności okoliczność, że dzień wniesienia odwołania wyznacza także moment wszczęcia postępowania sądowego wcale nie oznacza, że w tym zakresie znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75), zwanej dalej ustawą o skardze. Z art. 1 ust. 1 ustawy o skardze wynika bowiem, że reguluje ona zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub beczynności sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie

przygotowawcze. Ponadto w myśl art. 1 ust. 2 ustawy o skardze, przepisy tej ustawy stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności sądu albo komornika sądowego doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej lub innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

W świetle powołanych przepisów poza zakresem stosowania ustawy o skardze pozostaje więc sytuacja, gdy zwłoka w rozpoznaniu sprawy sądowej nie jest wynikiem bezczynności sądu, lecz jest wynikiem bezczynności organu rentowego przejawiającej się w nieprzekazywaniu odwołania do sądu. Takie też stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 19 kwietnia 2018 r. (sygn. akt III S 11/18) oraz w postanowieniu z dnia 8 maja 2018 r. (sygn. akt III S 10/18) odrzucając jako niedopuszczalne skargi na przewlekłość postępowania wywołaną nieprzekazaniem przez organ rentowy odwołania do sądu.

Opisany stan rzeczy prowadzi do wniosku, że w tym przypadku nie istnieje odpowiednia procedura krajowa pozwalająca na skorzystanie ze skutecznego środka odwoławczego służącego zwalczaniu przewlekłości postępowania sądowego, które – co należy przypomnieć – toczy się już od dnia złożenia przez stronę odwołania do organu rentowego. Tak ukształtowany stan prawny narusza zarówno art. 45 ust. 1 Konstytucji RP gwarantujący prawo do rozpatrzenia sprawy przez sąd bez nieuzasadnionej zwłoki jak też narusza art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności gwarantujący rozpoznanie sprawy przez sąd w rozsądnym terminie.

W związku z tym działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958 ze zm.) zwracam się do

Pana Ministra o podjęcie działań w celu dostosowania obowiązującego w tym zakresie prawa krajowego do standardu konstytucyjnego i konwencyjnego.

Z poważaniem